

officiële naam

Kerk?
alsof de Gere-
lijne staat met
an dat er geen

tusschen beide

eerde Kerk al-
16 heeft aan-

kerk en geheel

tucht wordt ge-
kerk te onzent
van de recente
laan sprekende

doel om deze

leering van de
el overeenkom-

Dr Kromsigt

IL Beets „The

h America“

ikel een gevolg

netselarij, blijkt

Gereformeerde

koesteren.

„separatistisch

haar met waar-

ij daarvoor op,

sschen de Gere-

Gereformeerde

ing is ontstaan,

weel Dr Krom-

Gereformeerde

en in de Gere-

de vriendschap

de Hervormde

eerste belijdenis

nig gehoor.

zijnen helaas

s worden?

verhuizen om

e deelen?

hand eens over

dezelfde wilde

zouden zich

anderen!

orken op vele-

erd: wij willen

— Iets interessants of een dwaling?

Het is een eigenaardig verschijnsel van onzen tijd, dat men liefst het woord „dwaling“ vermijdt. Wie een dwaling aanwijst, wordt aanstonds van ketterijacht beschuldigd.

Hij wordt vaak voorgesteld als een grootkettermeester.

Men gebruikt liefst andere termen.

Als er iemand komt met een ander evangelie, dat geen evangelie is, dan roepen velen, die wij loch voor Christusbelijders houden: hoe interessant.

De wijsheid van Tagore.... interessant.

De „Christian Science“.... interessant.

De nieuwe wereldleer.... interessant.

De anthroposophie.... interessant.

En zoo kunnen wij doorgaan.

Men neemt van de geestelijke stroomingen met belangstelling kennis.

Het eindoordeel luidt maar al te dikwijls: we zijn het er niet mee eens.

En daarin berust men dan.

De dwaling ernstig bestrijden, men denkt er niet aan.

Dwalingen schijnen te dienen tot tijdverdrijf.

Het woord van Paulus: „indien iemand u een evangelie verkondigt, buiten hetgeen gij ontvangen hebt, die zij vervloekt“ op de lippen nemen om het op de tegenwoordige toestanden toe te passen, men zou het voor geen geld doen.

Ook Gereformeerden hebben daar soms een slag van heel.

Och, dat we meer door de liefde tot de waarheid, die in Christus Jezus is, verteerd werden!

Dan zouden wij wel den moed bezitten om dwaling dwaling te noemen.

HEPT.

OPVOEDING EN ONDERWIJS.

De Vereeniging van Chr. Onderwijzers. 1854-1929.

Deze Vereeniging, gewoonlijk aangeduid als „De Groote“, vierde in de Pinksterweek haar 75-jarig bestaan. Zulke feesten bieden gelegenheid, de betekenis van een dergelijke Vereeniging nog eens voor ons volk in het licht te stellen. En dat is dan ook in voldoende mate gedaan in de vele goede woorden, die in de feestdagen aan het adres van die Vereeniging werden geschreven of gesproken.

Het waren goede dagen in Amsterdam. Wie in 1904 het gouden feest meemaakte, zijn van oordeel, dat toen de geestdrift bij de feestviering grooier was. Dat behoeft ons niet te verwonderen. Het waren toen de dagen van de grootste spanning voor het Christelijk Onderwijs. De Minister-President, Dr A. Kuyper, hield zelf de feestrede. Het waren toen de dagen van het nu of nooit. Wij zijn nu met elkaar in kalmer stemming samengekomen. Maar uit het geheel heeft niet minder gesproken de stemming van dank aan onzen God, die ons tot dusverre geleid heeft en in alles kwam zeer duidelijk uit het vaste voornemen, in den ingeslagen weg voort te gaan. Ons schip is zwaarder geworden, het deint niet zoo gemakkelijk op de golven op en neer, maar het heeft niettemin zijn rustige koers en het stoomt zonder aarzeling in de richting, ons door de voortrekkers gewezen.

Heel nauwkeurig typeerde de Voorzitter de drie tijdperken, elk van een kwart eeuw in het leven van onze Vereeniging. Gedurende de eerste 25 jaren kunnen we zeggen: „Het onrecht zegevierde“. Toen het zilveren feest werd gevierd in 1879, was juist Kappeyne's wet aangenomen. Het gevaar was niet gering, dat het Bijzonder Onderwijs onder de meerdere lasten zou bezwijken. Maar al spoedig begint een betere toekomst te dagen. In de tweede kwart-eeuw „breekt het recht zich baan“. Mackay bezorgt ons de eerste subsidie en als het gouden feest wordt gevierd, zitten vier rechtse ministers op het podium in het Concertgebouw en het gehele land gevoelt, dat het gemiddelde Christelijk Onderwijs niet meer zonder pleitbezorgers is. In de derde periode is dan ook de typeering: „Aan den eisch van het recht wordt voldaan“. De groote bloei van het Bijzonder Onderwijs na 1920 is er dan ook het bewijs van, met hoeveel succes de taal gevoerde strijd werd bekroond. Ook onze Vereeniging had in dien strijd haar deel en mag met haar plm. 5700 leden dankbaar terugzien op den afgelegden weg.

Dat werd in de feestdagen overduidelijk. Het meest eigenaardig werd dat misschien uitgedrukt door het feit, dat de in 1854 samengekomen mannen voorzichtig moesten doen, omdat ze anders last met de autoriteiten kregen, terwijl nu in 1929 het Hoofdbestuur van de Vereeniging met de Regelingscommissie op de meest vriendelijke wijze door Burgemeester en Wethouders ten stadhuize werd ontvangen en op de meest waardevolste wijze werd toegesproken.

Heerlijke oogenblikken zijn ook nu weer genoten. Mooi was b.v. het moment, toen de feestredenaar, Oud-Minister Dr J. Th. de Visser, de onderwijzers in de Overzeesche Bezittingen in zijn woord noemde. „Geachtig aan de broeders en zusters, die daar moedig een vaandel omhoog heffen en eeren, roepen wij hun een hartelijken gelukwensch met het feest van heden, waarin ook zij zoozeer deelen, toe, vereend van zin en doel als wij zijn, hoewel door breedten afstand gescheiden.“

Treffend waren ook de woorden, waarmee hij de vroegere strijders gedacht. „Nog zie ik de phalanx van geharnaste strijders zowel voor het Christelijk Onderwijs als voor de Christelijke Onderwijzers, den geleerden Woltjer, den warmen Noordzij, den fijnen Schimpenhink, den onverzettelijken Pierson, om als vertegenwoordigers hunner vereenigingen hun feestgroot aan de jubilerende onderwijzers over te brengen. Nog schouwde mijn oog die twee aristocraten, Mackay en Lohman, volksvrienden in den waren zin des woords, die met Kuyper als den eersten in het drievoudig Verbond, allen waardige navolgers van Groen, de eerkroon blijven dragen van de overwinning van het Bijzonder Onderwijs in den politieken schoolstrijd“.

„En niet minder loven wij den Allerhoogste, wij Hij jongeren, voorzien met gaven van hoofd en hart, stelde in der ouden plaats.“

Moge het nu aan die jongeren gegeven worden, het pand, hun toebetrouwd, rein te bewaren en blijve ons volk even trouw in het meeleven met de mannen en vrouwen, die de school dienen, opdat het vierde deel van de eeuw ons weer nader brenge tot het ideaal: de vrije school voor heel de natie. En in de vrije Christelijke School het onbelemmerd gebruik van het eeuwigblijvend Woord Gods.

G.

G. MEIMA.

UIT DE BUITENLANDSCHE KERKEN.

Hoe de splitszwam voortwoekert onder de Gereformeerden in Noord-Amerika — en wat die splitszwam is.

In Van Dale's Woordenboek der Nederlandsche taal wordt splitszwam beschreven als een bacterie, en verder gedefinieerd als de zucht om zich af te zonderen en te verdeelen. Wel, in laatstgenoemden zin werkt er een splitszwam rusteloos voort onder ons Gereformeerd volk in de Vereenigde Staten. Een treurige geschiedenis voorwaar. We roemen er ook geenszins op. Waarom dan er over geschreven in „De Reformatie“? Om onze broeders in en buiten Nederland, door dat blad bereikt, te waarschuwen. Wie zich aan anderen spiegelt, die spiegelt zich zacht.

Wat deze splitszwam is, zal ik later trachten aan te geven. Eerst zal ik verhalen, hoe zij hier onder ons volk in Noord-Amerika heeft voortgewoekerd. Vroeger en tot op heden.

Dat er allerlei verdeeldheid is onder ons volk van Gereformeerden huize in de V. S. is wel bekend. Ruim drie honderd jaar geleden werd de Gereformeerde Kerk in Noord-Amerika gesticht. In wat nu de Staat New York is, eertijds, met omringende landstreken, Nieuw-Nederland geheten. Dr A. Bekhof heeft op meesterlijke wijze de planting dezer kerkengroep beschreven. Eerst woonden ook Gereformeerde mannen en vrouwen van Duitschen oorsprong met haar onder hetzelfde kerkelijk dak, dat der Gereformeerde Kerk in Nederland, die in 1746 aan Michael Schlatter, uit Zwitserland afkomstig, de opdracht had gegeven om de verspreide en verstrooide Duitse Gereformeerden tot kerken te vergaderen. Reeds het volgende jaar slaagde deze ijverige man er in, om een Coetus te organiseren, waartoe vier predikanten behoorden en vertegenwoordigers van een dozijn gemeenten. De Nederlandsche Kerk zond in den loop des tijds 38 predikanten over en besteedde omtrent twintig duizend dollars om de zwakke groep te steunen.

De Acta van dezen Coetus werden geregeld gezonden aan de gedeputeerden der Synoden van Noord- en Zuid-Holland. Dat duurde voort tot 1792, toen men zich feitelijk onafhankelijk verklaarde van Nederland, om in het volgende jaar de eerste Synode te houden te Lancaster, in den staat Pennsylvania. Omtrent dezen tijd verbrak ook de Hollandsche groep den band met Nederland.

Sedert dien zijn de Duitse Gereformeerden hun eigen weg gegaan en zijn een groote groep geworden van over de drie honderd duizend belijdende leden, met bij de 1400 predikanten en omtrent 1750 gemeenten. Tegenwoordig is de „Reformed Church in the United States“, zooals de officiële naam is der Duitse Gereformeerde Kerk, druk aan het onderhandelen met een paar andere groepen, en is bereid om zelfs den historischen naam „Reformed“ over te geven, om voortaan, zoo de vereeniging gelukt, den titel „United Church in America“ te dragen. Er is trouwens niet veel specifiek Gereformeerd meer te vinden in deze groep, behalve dat zij den Heidelbergse Catechismus nog steeds bezit als haar belijdenisschrift.

Wat de Dutch Reformed Church betreft, de groep van Nieuw-Nederland, haar getal werd vermindert in 1822 toen zich enkele Kerken van haar afscheidden op grond van, zoo ze beweerden, verval in leer en leven, om bij wijze van protest op te treden als „True“ (Ware) Reformed Protestant Dutch Church. Zij wisten zich te handhaven tot 1890, toen het overblijfsel dezer Kerk zich aansloot bij de Hollandsche Christelijke Gereformeerde Kerk. Enkele jaren daarna verbraken enkele dezer kerken de gesloten Unie en stierven langzamerhand uit. Trouwens, reeds gedurende

de eerste jaren van het bestaan dezer protesteerende „True“ kerken, was de splitszwam werkzaam onder haar, vooral dat van independentisme, zoodat een heele Classis feitelijk te loor ging. Wat trouw bleef aan de gesloten Unie bestaat nog steeds als de Classis Hackensack der Christian Reformed Church.

In Ds H. P. Scholte's kolonie op de prairies van Iowa, in 1847 gesticht, was reeds van af van allerlei kerkelijke verdeeldheid. Zelfs zijn eigen „Chr. Kerk“ werd in tweeën gesplitst en de break werd nooit recht geheeld.

Toen Dr Van Raalte met zijne Nederlanders en Bentheimers, ook in 1847, zich hadden gevestigd in de wouden van westelijk Michigan, sloot men zich in 1849 en 1850 aan bij de Hollandsche Geref. Kerk. Doch van den beginne af was er ontevredenheid over de „aansluiting“, en deze ontevredenheid, met andere oorzaken, leidde tot den terugkeer van het in 1849 verlaten standpunt, en tot de formatie der „Ware Hollandsche Gereformeerde Kerk“, die later haar naam veranderde in Christelijk Gereformeerde Kerk — in het Engelsch „Christian Reformed Church“.

Deze Kerk heeft in den loop des tijds duchtig geleden door de werking van de splitszwam. Eerst gingen de mannen en vrouwen eruit, die afkomstig waren uit Ledeboeriaansche en Van Dijkiaansche kringen in Nederland. Hun nakroost vormt nu de Nederduitsche, of, zooals men het later noemde, Nederlandsche Gereformeerde Gemeenten, een twaalfal ongeveer, verdeeld in Classis Oost en Classis West, en kerkelijk verbonden aan de Gereformeerde Gemeenten in Nederland, waardoor „De Saambinder“ ook haar orgaan is. Er gaan tegenwoordig stemmen op onder deze Nederduitsche Gereformeerde Gemeenten om een eigen orgaan, voor Amerika, te erlangen. Ook in deze groep werkte de splitszwam. Toen een paar jaar geleden een Engelsch sprekende Kerk in Grand Rapids, Mich., tot openbaring kwam, vooral ten dienste van de jeugd der twee plaatselijke Nederlandsche Geref. Gemeenten, hoterde het niet goed tusschen den voorganger en andere leiders, en het resultaat was, dat de z.g.n. „Free Reformed Church“ (Vrije Geref. Kerk) werd georganiseerd, onder Ds James Wierhouwer.

Nog meer woekerde de splitszwam onder de Christelijke Gereformeerden. Ds E. L. Meinders scheidde zich met zijne gemeente te South-Holland, in den staat Illinois, af in 1886. Wel keerde de groote meerderheid mettertijd terug, doch een klein overblijfsel leidt het onafhankelijk bestaan nog steeds voort, ook al is de voorganger reeds lang geleden de ruste ingegann.

In de stad Kalamazoo, in Michigan, ontrok zich reeds een deel der destijds Chr. Geref. gemeente aan 't kerkverband, in 1879, onder oud-zending De Beste. Later, in 1896, werd dit gedaan door enkele tientallen van leden onder leiding van Ds S. Koster, en nog later door een kleine groep die een kerkgebouw bezat aan de South-Burdickstraat aldaar. De twee eerstgenoemde kerkformaties sloten zich aan bij de Geref. kerk in Amerika en de laatste aan de Ned. Gereformeerde Gemeenten bovengenoemd. Nog eenmaal, en wel in 1919, scheurde een klein getal zich los van de South-Burdickgemeente, om op te treden als „Vrije Geref. Kerk“, bediend door Ds C. Lokker. Kalamazoo was dus meer dan eens een „kokende pot“, zooals de naam beteekent (zie ook beneden).

In 1900 had de pas gestorven Ds I. Contant te Lodi, in den staat New-Jersey, het kerkverband verbroken met een deel zijner gemeente, omdat de Christian Reformed Church, zoo hij beweerde, de Kuyperiaansche leer der Geref. Kerken in Nederland huldigde omtrent doop, rechtvaardiging, enz.

Ook in de stad Muskegon greep afscheiding plaats, eerst van de zijde van een groep, die met hand en tand vasthield aan het z.g.n. Doopledenstelsel, door de Chr. Geref. Kerk afgeschaft, en later van de zijde van enkelen die den heer M. H. A. van der Valk wenschten te volgen, waar de pasgenoemde Kerk geweigerd had hem tot het leeraarsambt toe te laten. Beide deze Muskegon-gemeenten vonden later onderdak in de Geref. Kerk. Het was dus breuk op breuk, die in Muskegon geslagen werd. Toch was het einde nog niet.

Als gevolg van het optreden van Ds H. Bultema van Muskegon, die het Premillennialisme had aanvaard, insluitend een essentieel onderscheid tusschen de N. T. Kerk en Israël, en loochening van het koningschap van Christus in de geijkte opvatting van dit leerstuk, werden er sedert 1918 Bereide Gereformeerde kerken gesticht op een half dozijn plaatsen.

Ds H. Hoeksema, die in de afzetting van Ds Bultema een leidende rol had gespeeld, werd zelf, met Ds H. Danhof van Kalamazoo afgezet als gevolg der uitspraken van de Synode van 1924 omtrent de Algemeene Genade, en een paar jaar later koos Ds Danhof zijn eigen weg, zoodat zijne gemeente in tweeën werd gespleten. Op andere plaatsen wist de Protestant Reformed Church, zooals de groep van Ds H. Hoeksema zich thans noemt, voet aan wal te krijgen, zoodat zij geregeld kerkelijk leven voortzet, in classicaal verband, met een Theologische School te Grand Rapids. Het orgaan dezer